

de nemlig konstateret, at sognebåndsløsning navnlig i byerne ofte imødekom et begrundet ønske om etablering af et tilhørsforhold til et bestemt sogn, dets kirke og skiftende præster. Regler om en vis karenstid for opnåelse af valgret til menighedsrådet i det sogn, hvortil sognebånd løstes, skulle sikre imod utilsigtede overrumplingsaktioner i forbindelse med menighedsrådsvalg.

Under en høringsprocedure efter betænkningens afgivelse og navnlig under en fornyet høring i 1985 blev der fra mange sider givet udtryk for betænkelighed ved forslaget, og ikke mindst mulighederne for misbrug af reglerne blev fremhævet. På den anden side måtte det erkendes, at de gældende regler ikke dækkede de reelle behov, som ligger bag ønskerne om sognebåndsløsning.

Under hensyn til denne uafklarede situation medtoges reglerne ikke ved fremsættelsen i oktober 1985 af forslag til lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. Efter denne lovs vedtagelse nedsatte kirkeministeren – i juni 1986 – et udvalg med biskop Vincent Lind som formand til at overveje problematikken påny. I udvalget var Kirkeministeriet, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den Danske Præsteforening og Danmarks Provsteforening repræsenteret. Udvalget afgav sin betænkning: »Sognebåndsløsning og kirkelig betjening af folkekirkens medlemmer« (Betænkning nr. 1176/1989) den 17. januar 1989. Resultatet af udvalgets overvejelser om sognebåndsløsningsordningen er gengivet i betænkningen side 28-33. Det fremgår heraf, at der ikke i udvalget har kunnet opnås en rimelig grad af enighed om en nyordning, der radikalt ændrer det nuværende system, hvorefter sognebånd løses til en præst. Derimod har der i udvalget været fuld enighed om at stille forslag om nye regler om sognebåndsløsning, som anerkender, at sognebånd bør kunne løses med begrundelse i tilknytning til et andet sogn eller kirke, og som samtidig imødekommer den kritik, der med rette har været fremsat over for de nugældende regler. Udvalget har sammenfattet denne kritik således, jf. betænkningen, side 30:

- a. Den præst, hvortil sognebånd ønskes løst, har en fri ret til at nægte at modtage ansøgeren, og er ikke forpligtet til at tage hensynet til denne i betragtning.
- b. Præsten har en tilsvarende fri ret til at opsigte sognebåndsløsningen uden at behøve i overvejelserne at inddrage hensynet til sognebåndsløseren.
- c. Sognebåndsløsningsinstituttet kan bruges med henblik på at påvirke menighedsrådsvalget.

Udvalgets udkast til nye lovregler er optaget som bilag 5 til betænkningen. Kirkeministeriet har modtaget udtalelser fra biskopperne, Landsforeningen af

Menighedsrådsmedlemmer og Den Danske Præsteforening om lovudkastet. Nærværende lovforslags regler i kapitel 4 om sognebåndsløsning er udarbejdet på grundlag af udvalgets lovudkast med hensyntagen til de indhentede udtalelser.

Der foreslås ingen ændring i det hidtidige princip, hvorefter sognebånd løses til en præst i et andet pastorat end bopælspastoratet. Derimod begrænses præsternes frihed til at afslå ønsker om sognebåndsløsning. Der er herved taget hensyn til, at det i praksis er således, at der bag sikkert de fleste ønsker om sognebåndsløsning ligger en tilknytning til vedkommende kirke og menighed snarere end kirkelige retningsbestemte overvejelser. En sådan tilknytning vil ofte være opstået under tidligere bopæl i sognet. De foreslåede regler tilsikrer, at det indgår i overvejelserne af, om en sognebåndsløser bør modtages, hvilken grad af tilknytning den pågældende har til sognet, jf. forslagens § 10. Der skal efter denne bestemmelse finde en afvejning sted af de hensyn, som gør sig gældende for og imod at imødekomme ønsket. Denne afvejning foretages af præsten, hvis væsentlige begrundelse for at afvise sognebåndsløseren normalt vil være af arbejdsmæssig karakter og dermed rummer en hensyntagen til sognemenigheden. Præstens afgørelse skal efter almindelige forvaltningsretlige principper begrundes, såfremt det indeholder et afslag, jf. forvaltningslovens § 22. Det foreslås, at ansøgeren skal kunne indbringe et afslag for biskoppen, der træffer den endelige afgørelse i sagen.

Udvalget har endvidere foreslået begrænsninger af præsternes adgang til ensidigt at opsigte sognebåndsløseren, jf. § 11.

Retsvirkningerne af sognebåndsløsning omtales ikke i tilslutning til reglerne om stiftelse og ophør af sognebåndsløsning – kapitel 4. For så vidt angår retten til kirkelig betjening følger det af forslagens § 6, stk. 1, 2. pkt., at sognebåndsløseren betjenes af den præst, til hvem sognebånd er løst. Retten til at udøve valgret i det sogn, hvortil sognebåndsløseren knyttes ved sognebåndsløsningen, er af udvalget foreslået opretholdt. Reglerne herom findes i lov om valg til menighedsråd. Det er af udvalget foreslået, at de nugældende regler, hvorefter en sognebåndsløser i forbindelse med hvert valg til menighedsråd kan vælge, om han eller hun vil udøve sin valgret i bopælsognet eller i det sogn, hvortil han eller hun er knyttet ved sognebåndsløsningen, erstattes af en ordning, hvorefter sognebåndsløseren i forbindelse med sognebåndsløsningen skal vælge én gang for alle, i hvilket sogn valgretten ønskes udøvet, jf. betænkningens side 33. Kirkeministeriet vil tage spørgsmålet herom op i forbindelse med førstkommande ændringer i menighedsrådsvalgloven.